

[Holger K. Nielsen]

samarbejde på kulturområdet. Derfor vil jeg igen opfordre ministeren til at tænke lidt mere offensivt, ikke hele tiden være så tilbageholdende med, at man fra dansk side fremlægger forslag og initiativer.

Jeg savnede egentlig en kommentar fra kulturministeren og også fra flere af de borgerlige ordførere til min sammenligning med Det Audiovisuelle Eureka. Er det ikke korrekt, at det, vi har foreslået her, ikke er mere bureaukratisk end Det Audiovisuelle Eureka, der er under opbygning i øjeblikket, og som regeringen jo har støttet positivt? Jeg vil godt høre, om det ikke er korrekt, og om ikke regeringspartierne på den baggrund vil indrømme, at det her faktisk godt kan lade sig gøre på en måde, som ikke er uoverstigeligt bureaukratisk, og som kan fungere i praksis.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om skabelse af et åbent europæisk uddannelsessamarbejde (Uddannelses-Eureka).

Af Gade (SF) m.fl.
(Fremsat 7/12 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne starte, hvor den tidligere debat

sluttede. Jeg vil gerne tilslutte mig både fru Birte Weiss' lille tvivl og kulturministerens store tvivl med hensyn til nødvendigheden af at opbygge dette ekstra sekretariatsapparat.

Jeg var med til at oprette det rigtige Eureka den 17. juli 1985, og jeg vil gerne bevidne, at helt så lille et apparat, som hr. Holger K. Nielsen gør det til, er det altså ikke. Der bruges utrolig mange embedsmandstimer, årsværk i hundredvis. Der er masser af rejser, møder, papirer, taler, sådan som det nu engang må være, med tolke og alt, hvad der skal til, når så mange lande skal samarbejde.

Og netop på uddannelsesområdet er der utrolig meget af den slags i forvejen. Forskellen på forsknings- og uddannelsesområdet er jo – og jeg håber, at hr. Holger K. Nielsen bliver her, for det er bestemt også ham, jeg taler til – at vi har en hel masse samarbejde på uddannelsesområdet.

På uddannelsesområdet er det jo offentlige instanser, der samarbejder, mens Eureka, som er en forskningsorganisation, vedrører samarbejde mellem private virksomheder. Et sådant samarbejde mellem private virksomheder havde vi ikke i forvejen, og derfor syntes landene i 1985 på fransk foranledning, at vi skulle lave et ægteskabsbureau for private virksomheder.

Når det gælder uddannelsessteder, har vi masser af ægteskabsbureauer i forvejen, og jeg mener egentlig, at koordinationen, eller rettere sagt arbejdsdelingen, er ganske hensigtsmæssig på det felt, så derfor mener jeg ikke, at vi har brug for et ekstra koordinerende led. Vi har Nordisk Ministerråd, vi har UNESCO, vi har OECD, og så har vi altså EF's uddannelsessamarbejde, som i stigende grad er åbent for tredjelande.

Jeg skal ikke udbrede mig om det alt sammen, men vil gerne give nogle eksempler på, hvorledes arbejdsdelingen foregår.

Europarådet startede meget bredt og er stadig et meget vidtfavnende samarbejde, men arbejder i øjeblikket især med fremmedsprogsundervisning og med voksenuddannelse.

Når det gælder Romtraktaten, står der jo udtrykkelig nævnt spørgsmål om anerkendelse af eksaminer og faglig uddannelse, og det tætteste samarbejde inden for EF har da også hidtil været inden for de videregående uddannelser og erhvervsskoleområdet, men i stigende grad kommer også gymnasiet og folkeskolen med.

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Alle kender Erasmusprogrammet, og COMETT-programmet burde alle kende, for det er et mindst lige så vigtigt program, som vedrører samarbejdet på det tekniske område mellem både institutioner og virksomheder på tværs af grænserne. Nu er vi på vej med det nye Lingua-program, som Danmark har en del af ophavsretten til, og når det gælder Erasmus II, som netop blev vedtaget før jul, er der tale om, at man principielt har åbnet for EFTA-landenes deltagelse.

Ved samme lejlighed var der i øvrigt et uformelt møde med Ungarns og Polens undervisningsministre, og naturligvis førte det til en drøftelse af, om man også skulle åbne Erasmus for f.eks. Ungarn, som synes at være det land, der mest oplagt og hurtigst kunne deltage på lige fod med EFTA-lande. Der er naturligvis ikke truffet beslutning om det – en sådan beslutning ville jo også forudsætte, at Ungarn fremsatte et ønske om det, og det har Ungarn ikke gjort endnu – men at muligheden er der, det er der ingen tvivl om.

Vi havde en debat her i Tinget lige før jul om et forslag, som gik ud på, at vi skulle yde en særlig uddannelsesindsats over for Østlandene. Alle partier i Tinget var enige om, at det var en god idé, og regeringen erklærede sin villighed til at gøre alt, hvad der overhovedet kan gøres i den retning.

Vi har jo i øjeblikket de statslige kulturaftaler, for sådan nogle må man have, når det vedrører lande, hvor staten bestemmer alting, men målet er da, at vi, også når det gælder samarbejde med Østlandene, kan få et direkte samarbejde mellem f.eks. universiteterne uden om undervisningsministerierne. Det er jo det ideelle.

Det er symbolsk, at Danmark og England nu er blevet enige om at ophæve alle kulturaftaler, for nu kører det af sig selv. Nu behøver vi ikke længere staten som storebror. Det princip burde brede sig mellem alle frie lande, for det er netop et tegn på, at nu går samarbejdet rigtig godt.

Med hensyn til Østlandene kan Europarådet komme til at spille en vigtig rolle. Jugoslavien har allerede i et par år haft sæde i Europarådets udvalg for uddannelse og kultur. Nu er også Polen og Ungarn kommet med, og der er grund til at forvente, at de øvrige lande vil følge med i de nærmeste år.

I OECD-landekredsen har man med EF-Kommissionen som overordnet koordinator nedsat en række arbejdsgrupper, som skal varetage indsatsen over for reformlandene i Østeuropa.

Jeg håber, at jeg med disse bemærkninger har illustreret, at Danmark bestemt ikke ligger på den lade side, når det gælder uddannelsessamarbejde, og at hver eneste mulighed for udveksling og samarbejde med Østlandene, efterhånden som de bliver demokratiske, skal udnyttes og bliver udnyttet.

Jeg håber også, jeg har illustreret, at vi har et ganske vidt forgrenet net af internationale møder på dette felt, så vi ikke behøver at arrangere endnu flere, for det vil ikke fremme handlingerne, men snarere bureaukratisere dem.

Birte Weiss (S):

Med hensyn til det generelle kan jeg henvise til den debat, vi netop har ført om et Kultur-Eureka, men også her vil jeg godt sige, at det, der er hovedhensigten i SF's forslag om et Uddannelses-Eureka, er vi præcis lige så enige i, som vi var i det foregående forslag.

Der er nok dog den forskel, at man er nået meget længere i åbning af de eksisterende samarbejdsformer, når det gælder uddannelse, end man er, når det gælder kultur. Derfor kan man måske nok diskutere – og det er jo bl.a. det, vi skal gøre i Markedsudvalget – om behovet er lige så stort på dette område som på det kulturelle område.

Jeg vil godt sige, at Socialdemokratiet synes godt om samarbejdets åbne karakter og inddragelsen af Europarådet og de nordiske lande – men også om det, der står i bemærkningerne, som vi kan kalde ambitionen om, at også grunduddannelser og bred videreuddannelse skal inddrages i samarbejdet.

Vi har flere gange peget på, at den gensidige anerkendelse af eksamensbeviser bør efterfølges af noget tilsvarende for de faglige uddannelser. Det skal nemlig ikke være sådan, at det kun er for akademikere, at verden og arbejdsmulighederne udenlands åbner sig. Det skal være for alle, der har appetit på det. Og vi ved, at verden udvikler sig så meget i øjeblikket, at stort set alle samfundsgrupper har brug for det, og først og fremmest har Danmark brug for det.

Men også her skal jeg vel sige, at i forhold til den hastighed, der er i omvæltningen i Østeuro-

[Birte Weiss]

pa, har vi den samme lille tvivl om, hvorvidt det her er den rigtige måde at bygge det op på, men vi vil være særdeles åbne i de drøftelser, der skal finde sted i Markedsudvalget.

Jeg vil også benytte lejligheden til at sige, at vi i øvrigt forventer, at der i de kommende måneder rundt omkring på danske uddannelsesinstitutioner helt spontant vil opstå ideer og initiativer til, hvordan man kan knytte kontakter til kolleger i de østeuropæiske lande – måske ikke på dem alle, men nogle steder er man altså mere idérig end andre.

Jeg vil benytte behandlingen af dette forslag til at bede om, at vi – og det er så ministeren og Folketinget – i dag kan bekræfte hinanden i, at når den slags initiativer opstår, skal vi ikke være paragrafryttere, så skal vi ikke sætte os ned med en rød blyant og sige: Nej, det er ikke forudset i den og den handlingsplan eller i det og det budget. Nej, vi skal være åbne. Det, der sker nu, er nemlig så spændende og så vigtigt for den europæiske fællesskabsfølelse, eller hvad vi skal kalde det, at vi bliver nødt til at være fleksible og måske også indimellem bøje paragrafferne en smule. Jeg tror nemlig på, at det selvgroede, decentrale samarbejde er en meget god måde at udmønte den samarbejdsvilje på, som også er det bærende for SF's forslag. Det skal vi så gøre, så meget vi overhovedet kan, mens vi i Markedsudvalget overvejer, hvordan vi kan bygge videre på det forslag, som er til behandling i dag.

Hvis jeg skal udtrykke det meget formelt, må det være, at vi er åbne over for de tanker, SF har. Vi er en smule i tvivl om formen. Først og fremmest er det efter vores opfattelse meget vigtigt, at vi matcher det med den udvikling, der rent faktisk har fundet sted i forhold til åbningen af de eksisterende aftaler. Men at der er behov for at fortsætte og sætte ekstra drøn på den udvikling – det skal der ikke være tvivl om.

Eva Møller (KF):

Også jeg kan naturligvis i et vist omfang med hensyn til de generelle bemærkninger henvise til, hvad jeg sagde under det tidligere forslag om opbygningen af et Kultur-Eureka.

Jeg vil dog alligevel gerne indlede med at sige, at også her gælder det, at vi er positive over for de mål og intentioner, som ligger i SF's forslag. Vi har et samarbejde på mange områder, og vi har en lang og en god tradition også for

internationalt samarbejde på det uddannelsespolitiske område.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi gør os klart, at da man inden for EF lavede Erasmus-projektet med udveksling af studerende, lagde vi vægt på, at man samtidig fik et nordisk projekt, det såkaldte Nordplus, som også handlede om udveksling af studerende.

I sidste måned var der ingen diskussion fra nogen partier i Folketinget om, at vi meget gerne udbyggede samarbejdet med de østeuropæiske lande på det uddannelsespolitiske område, efterhånden som der var ønske om det. Jeg mener, det er vigtigt, at vi på alle områder samarbejder uddannelsespolitisk – inden for Norden, inden for Europa, inden for EF, inden for Europarådet, inden for UNESCO – på alle de felter, vi overhovedet kan tænke os. Det er der også i Danmark en lang og en god tradition for. Vi ved, at adelens og senere det højere borgerskabs sønner – dengang var der ingen, der tænkte på døtrene, med skam at melde – tog ud i Europa for at fuldende deres opdragelse og deres uddannelse, for ellers var man ikke en god samfundsborger. Vi ved, at senere drog kunstnere af alle arter ud, og senere igen blev det håndværkerne, der gik på valsen.

Jeg kan helt tilslutte mig det, som fru Birte Weiss sagde på Socialdemokratiets vegne om, at det er vigtigt, når vi taler om uddannelsesudveksling, at det så gælder alle former for uddannelse – at man har mulighed for at udveksle erfaringer og få gavn af dem hele vejen rundt.

Men jeg mener heller ikke, at vi på dette felt har brug for at udarbejde en enstrengt linje, gennem hvilken samarbejdet på det uddannelsespolitiske område skal foregå. Jeg mener, at vi skal fortsætte, som vi gør nu, og lade tingene udvikle sig inden for alle de samarbejdsmuligheder, vi har.

Jeg skal understrege, at vi i Det Konservative Folkeparti lægger megen vægt på, at vi i videst muligt omfang får anerkendt eksamensbeviser fra det ene land til det andet land, og det gælder i en bred forstand – ikke alene inden for Europa.

Men altså endnu en gang: Tilslutning til mål og intentioner, men ikke til netop denne måde at gøre det på.

Hanne Severinsen (V):

Som man kan høre, er der ikke megen uenig-

[Hanne Severinsen]

hed om, at vi skal have et udvidet samarbejde på det uddannelsespolitiske område. Derfor vil vi sådan set også i Venstre byde SF's forslag velkommen, forstået på den måde, at vi synes, det er fint, at SF nu også interesserer sig for, at EF blander sig på det uddannelsespolitiske område, og i det hele taget ser, at EF er blevet en vigtig faktor, også når det gælder Østeuropa.

Jeg er i øvrigt i den situation, at jeg er meget enig med fru Birte Weiss, som fik sagt nogle meget rigtige ting om, at det skal være det fleksible og det selvgrøede, og at det ikke bare skal dreje sig om akademikere. Det kan jeg fuldt ud tilslutte mig.

Derfor synes jeg også, at undervisningsministeren gav en meget god redegørelse for, hvad det er, vi skal gøre fra dansk side. Vi skal arbejde i alle de internationale fora, vi overhovedet er med i, og vi skal sørge for at gøre vores indflydelse gældende, så vi får fart i den udvikling, som allerede er i gang. Det har Danmark hidtil gjort, og det vil Danmark fortsætte med at gøre.

Jeg tror ikke spor på, at man gør noget godt for Østeuropa og for uddannelsen ved bare at sætte sig ned og sige: Nu, da der er sket alle disse fantastiske omvæltninger i Østeuropa, så laver vi én gang for alle sådan en fin, stor kasse, der hedder Eureka, og så kan alting puttes ind i den. Jeg tror netop, at vi skal satse bredt og vi skal satse på mange forskellige områder.

Så det kommer nok ikke som nogen overraskelse, at min konklusion stort set bliver som de tidligere ordføreres, nemlig at vi selvfølgelig påskønner intentionerne, og vi er glade for SF's interesse for, at vi får udbredt dansk uddannelses-tradition – og det gælder også håndværker-tradition – til Østlandene, men vi tror, det kan ske på mange andre måder.

Annette Just (FP):

Ingen tvivl om, at SF har ramt noget her, som vi alle sammen kan være enige om. Det er utrolig vigtigt, at den europæiske uddannelse sker i et samarbejde, men det sker faktisk også i dag. Ministeren startede med at give en masse gode eksempler på det, og flere talere har senere givet endnu flere gode eksempler.

Europæisk uddannelsessamarbejde bliver koordineret mange forskellige steder, i særdeleshed igennem det EF-samarbejde, som vi er så glade for. Hver gang vi i Markedsudvalget taler om Eureka, eller hvad nu alle disse pro-

jekter hedder, så siger vi rent faktisk, at de skal være åbne for tredjelande. Det vil sige, der er åbnet mulighed for, at alle lande kan tilslutte sig, og at de kan samarbejde.

Jeg synes, at den åbenhed, EF har vist igennem de senere år, har været ganske forbilledlig. Jeg håber på, at SF vil arbejde med på, at vi kan få gjort denne åbenhed endnu større, og derved er der slet ikke behov for dette ekstra bureaukratiske sammensurium, som SF har foreslået.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil på Det Radikale Venstres vegne sige ligesom adskillige af de foregående ordførere, at vi tilslutter os intentionerne og målsætningen i dette forslag. Jeg synes, det på mange måder er mere konstruktivt og mere konkret end det foregående forslag om Kultur-Eureka, og i hvert fald er der foreslået nogle helt konkrete initiativer med hensyn til videreuddannelse, faste aftaler om udvekslinger og om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser.

Der er ingen tvivl om, at vi ved et intensiveret uddannelsessamarbejde kan bidrage til løsning af nogle af de problemer, som Østeuropa står med i relation til modernisering af både deres samfundsliv og deres erhvervsliv.

Men der er en enkelt ting, jeg gerne vil gøre forslagsstillerne opmærksom på, og det er, at især en proces som anerkendelse af eksamensbeviser er en ret tung sag, for det er ikke bare gjort med at lave et organ eller et koordinationsudvalg og så sætte nogle penge af til det. Det er jo sådan, at gensidig anerkendelse af eksamensbeviser forudsætter, at de forskellige faglige og fagkyndige organer i de forskellige lande anerkender hinandens standard, og det er dér, den egentlige hindring ligger for gennemførelse af uddannelsessamarbejdet. Det hjælper ikke meget, at man laver organer og koordinationskomitéer; det er de faglige organer og de fagkyndige udvalg, der skal beslutte, at nu vil de gensidigt anerkende hinandens eksamensbeviser. Jeg tror, det er dér, den egentlige hindring for fremskridt ligger.

Jo mere vi får Østeuropa med i et uddannelsessamarbejde – også med udveksling og andre ting – og i øvrigt også i et kultursamarbejde, jo nærmere kommer vi den dag, hvor vi uden at ryste på hånden kan godkende hinandens eksamensbeviser, fordi vi anser, at standarden simpelt hen er tiptop over det hele. Derfor tror jeg,

[Elisabeth Arnold]

at selv om vi ikke i dag kan give tilslutning til den konstruktion, SF har foreslået her, så kan vi i løbet af en kortere årrække med stor fornøjelse være med til at gennemføre noget, der minder om dette forslag, fordi tiden simpelt hen arbejder for det, og vi vil anse det som et helt klart mål på længere sigt.

Jette Pors (CD):

Vi kan ligesom alle andre partier tilslutte os, at intentionerne er o.k., men vi er ikke helt så sikre på, at den fremgangsmåde, som er foreslået her, er den rigtige. Vi mener ikke, at det er tiden for opbygning af mere bureaukrati lige nu, og med den hast, tingene sker i Østlandene, mener vi godt, at vi kan tage det en lille smule besindigt.

I december måned, da beslutningsforslag nr. B 36 var til debat, tilkendegav jeg, at vi i CD har den opfattelse, at vi må vurdere hvert Østland for sig. Det gælder også i uddannelsesspørgsmål. Udveksling af erfaringer kan godt finde sted, uden at man lovgiver om det.

Danmark hører hjemme i EF også i disse spørgsmål. Det mener vi, men lad os nu se på det under udvalgsarbejdet.

Lysholm Christensen (KRF):

Danmark har i mange år været involveret i internationalt samarbejde omkring uddannelsesspørgsmål. Meritoverførsel og godkendelse af eksamener har vi kendt til længe, og undervisningsministeren har på udmærket vis beskrevet de mange aktiviteter, som allerede er i gang, så det skal jeg ikke gentage.

Fremtiden vil stille yderligere krav til udveksling, til anerkendelse af eksamener m.v. – det er der ingen tvivl om – og derfor ser vi gerne de eksisterende aktiviteter udbygget og effektiviseret, men jeg må sige, at vi har tillid til, at det eksisterende netværk er godt nok og et nyttigt redskab til udbygning af disse aktiviteter, og vi ser ikke noget behov for at opbygge et nyt system, som det er foreslået af SF.

Derfor må vi afvise det foreliggende forslag.

Gade (SF):

Jeg vil gerne fra starten aflive den tankegang, som nogle måske har om, at der med dette forslag skulle være lukket af for folkelige initiativer, for at knytte kontakter og for selvgroede initiativer. Det er det modsatte, der er tilfældet. Det er rent faktisk to helt forskellige ting.

Vor del af Europa er i opbrud; det kan ikke rigtig høres på denne debat – det burde kunne høres lidt mere. Der er ingen tvivl om, at der i den opbrudssituation, som Europa står i, hvor man drøfter hele Europas fremtid, er brug for en ganske bred vifte af initiativer og for at knytte kontakter, som også fru Birte Weiss har gjort rede for det.

Dette forslag handler hverken om det ene eller det andet i forhold til den problemstilling. Det handler derimod om at opbygge en samarbejdsmodel, som er åben for alle lande – ikke blot dem, der er tilknyttet Europarådet, men alle lande i Europa. Det er tankegangen.

Hvorfor nu det i denne situation, som Europa står i? Netop fordi det drejer sig om at give et tilbud om en konstruktion, at skabe en debat om, hvorvidt man kan lave en konstruktion, hvor alle lande har en indflydelse fra starten, ved opbygningen, også de østeuropæiske lande, hvor det ikke er gamle skel – EF-lande, EFTA-lande eller gamle østeuropæiske lande – det handler om, men lande, der er placeret i Europa, som netop nu diskuterer sin fremtid. Det er det, forslaget drejer sig om.

Derfor er der heller ikke noget i de begivenheder, der er sket, siden det blev fremsat den 7. december 1989, der har gjort det uaktuelt. Alle begivenheder siden den 7. december har gjort det endnu mere aktuelt at tage stilling til disse problemer. Dette giver os en mulighed for at sige til østeuropæiske lande: I skal ikke stå med hatten i hånden, her er en model for en diskussion, hvor I går ind på lige vilkår, hvor I har lige så megen beslutningsret som dem, der i forvejen arbejder sammen på disse områder – og med en vis styrke – først og fremmest i EF.

Så er der nogle, der har talt for, at EF kunne lukke op for sine ordninger. Det er vi fra SF's side fuldstændig enige i og har – som alle ved – arbejdet aktivt for det i alle årene. Det er glædeligt, at der er sket fremskridt, f.eks. med Erasmus-programmet, det er jeg også helt enig med ministeren i, men det er selvfølgelig lidt trøls, at det ikke fra starten også er åbnet for de østeuropæiske lande, der vil være med.

Men når det alligevel ender med en afvisning hos de fleste ordførere, må det være, fordi man ønsker, at samarbejdet fortsat skal ske i EF. Jeg skal ikke tage fru Birte Weiss med under den konklusion, fordi hun sagde det modsatte. Men om de øvrige ordførere må jeg så sige, at det er,

[Gade]

fordi de mener, det ligger bedst, hvor det ligger, nemlig i EF.

Men det er da også en melding at give til Østeuropa, at de kan banke på døren – og så kan de måske få lov til at høre, hvad vi har snakket om, og komme med til et eftermøde, og så kan det være, de får lov til – i bedste tilfælde – at kopiere de ordninger. Det er ikke den melding, vi mener der skal gives til Østeuropa. Det skal være en melding på lige fod. Det er hovedtanken, og det forstod jeg fru Birte Weiss var enig i.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi i de fortsatte drøftelser i Markedsudvalget får fundet ud af, om denne hovedtanke måske alligevel havde lidt større opbakning end kun fra S og SF. Jeg bemærkede da i hvert fald fru Elisabeth Arnolds slutkonklusion, som var, at der nok i løbet af nogen tid skulle vedtages noget, der minder om dette forslag. Det synes jeg da var forholdsvis flot, for dette er kun et beslutningsforslag. Så skulle det udarbejdes i konkret form, og det kunne vi hurtigt gøre, hvis vi havde været enige. Nu skal vi bruge lidt længere tid og se, om vi ikke kan blive enige, så Danmark kan fremsætte dette forslag.

Det er jo ikke sådan, at fordi vi har vedtaget et beslutningsforslag, så er det vedtaget i Europa. Hvis vi vedtog beslutningsforslaget, blev det fremført af den danske regering i de fremtidige forhandlinger om, hvordan Europa skal se ud. Men jeg siger altså tak for fru Elisabeth Arnolds slutkommentar.

Så er der temaet om bureaukrati, som vi også hørte. Jeg giver ikke fem flade øre for det. Jeg gad vide, hvem i et eller andet ministerium, der har fundet på, at dette forslag skal afvises med den begrundelse. Så kunne man afvise alt det samarbejde, Danmark deltager i, de halvårige møder, undervisningsministeren deltager i i EF. Det er jo det samme møde, vi flytter, det er det samme møde, som undervisningsministeren skal til. Der er hverken mere eller mindre bureaukrati i dette end i det eksisterende, det er blot gjort åbent, det er en ny koncept, det drøftes i. Man kan endda sige, at det vil give lidt mindre bureaukrati, end hvis vi skal til at samarbejde 2-3 steder, fordi man så bagefter skal forhandle særskilt med Østeuropa. Så hele dette argument om ekstra bureaukrati er det rene sludder og vrøvl.

Jeg vil sige til undervisningsministeren, at det ikke er et ekstra apparat i den forstand, det

er de møder, som undervisningsministeren tager til, der bliver flyttet, og så bliver der nogle få ting tilbage, som skal afgøres af EF-landene alene. Resten afgøres af flere lande – andre end EF-landene – på samme ministermøder. Hvis det samme kan opnås ved, at ministermøder i EF ændrer karakter, at undervisningsministrene sidder sammen med EFTA-landene og landene fra Østeuropa i fælles møder, og at det er EF, der ændrer sig, således at EF tilpasser sig denne Eureka-model, så synes vi også, det er interessant. Det ville glæde os, for så havde vi nået det mål, der er med konstruktionen. Men vi går ikke ind for, at EF-landene skal sidde og vedtage det først, og derefter skal de andre komme og få lov til at tilslutte sig det. De skal være med i beslutningsprocessen.

Så havde undervisningsministeren nogle betragtninger omkring Eureka-modeller. Jeg er helt enig i beskrivelsen af det store Eureka. Det, vi sammenligner med, er audiovisuel Eureka, det er Miterrands projekt, som han udkastede engang – og fordi han hedder Miterrand, sagde man altså ja til det. Det var såmænd en akkurat lige så bureaukratisk model som denne, det er nemlig samme konstruktion, for det er den model, vi har bygget på.

Jeg skal sige til fru Birte Weiss, at jeg også var glad for betragtningerne om, at hele tankegangen i forslaget om, at grunduddannelserne skal med, er vigtig. Jeg tror, det er vigtigt, når vi skal have drøftelser i Europas lande om uddannelser, at det er på det brede niveau, og at alle landene er med. Efter min opfattelse er det sådan, at Romtraktaten faktisk sætter grænser for, hvad der kan drøftes inden for Romtraktatens grundlag, og alene af den grund er det ikke det sted, det skal ske. Også af andre grunde går vi ikke ind for, at det er dér, det skal ske. Vi ønsker, at også andre lande inddrages.

Fru Eva Møller var inde på, at eksamensbeviser skulle anerkendes i mange lande og altså også i andre lande end EF-medlemslandene. Jamen så skal vi jo have sådan en konstruktion, så må fru Eva Møller jo være enig med fru Elisabeth Arnold i, at på et tidspunkt får vi sådan en konstruktion. Ellers kan jeg ikke forstå fru Eva Møllers indlæg.

Fru Hanne Severinsen taler om, at vi skal satse bredt. Det er fuldstændig SF's intention. Det er ikke dér, uenigheden opstår. Det, der altså er uenighed om i debatten her, er, om den nuvæ-

[Gade]

rende situation i Europa gør, at vi skal arbejde for et åbent, forpligtende samarbejde og skabe et sådant samarbejdsforum, eller om vi skal fortsætte alene i en lukket forsamling i EF. Det er hovedproblemstillingen, og det er den, vi skal arbejde videre med under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det har skurret lidt i mine ører nogle gange her, når nogle ordførere har talt om udveksling af eksamensbeviser osv., mestendels fordi vi ved, hvor lang tid det har taget i EF at få samordnet disse ordninger. Der er så mange ting bagved, der skal være i orden. Derfor var jeg meget glad for fru Elisabeth Arnolds konklusion om, at der er så meget fagligt, der skal bag, før dette kan gøres. Det er altså ikke noget, vi klarer over for Østeuropa lige sådan fra dag til dag.

Men det får mig så til at spørge hr. Gade: Hvis det er rigtigt, hvad fru Elisabeth Arnold siger – hvad jeg er enig i og hr. Gade vist også nu tilslutter sig – at der er nogle problemer med hensyn til det niveau osv., mener SF så, at man skal standse integrationen i EF, indtil Østlandene har nået vores niveau, og derefter kan vi begynde at lave den slags fremover? Eller mener hr. Gade, at EF stadig væk skal være – som vi opfatter det i alt fald – et lokomotiv for udviklingen i Europa? Det er meget vigtigt for os at vide, om dette skal være en bremseklods for det, der foregår i EF, eller om det faktisk skal være noget, hvor EF gør det, som EF nu har kæmpet for at nå frem til i mange år, og om vi så fortsætter den udvikling med en åbenhed ved siden af, der gør, at andre lande er velkomne til at tilslutte sig. For det er efter vores opfattelse klart konklusionen, at de andre lande skal have lov til at tilslutte sig.

Jeg synes, det er meget vigtigt at få at vide, om hele dette system i virkeligheden ikke er en bremseklods. Og da jeg ved, at hr. Gade er en både åben og ærlig debattør, så går jeg også ud fra, at jeg får et klart svar i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne prøve at ramme en pæl igennem det udsagn, hr. Duetoft kom med, som kunne antyde, at jeg havde sagt, at der var store ni-

veauforskelle mellem østeuropæiske og vesteuropæiske uddannelser.

Det er jo generelt sådan, at hvis to lande gensidigt skal anerkende hinandens eksamensbeviser, så skal de tage alle ting i betragtning inklusive f.eks. sproglige problemer, sådan at hvis man skal kunne tage job i det ene land, når man har det andet lands eksamensbevis, skal man måske have en sprogprøve. Det er sådanne ting, der bl.a. kan gøre, at den gensidige anerkendelse kan være tung og langvarig.

Det er ikke alene et spørgsmål om niveauforskelle, og derfor vil jeg meget nødig have skudt i skoene, at jeg har stået og sagt her, at det uddannelsesmæssige niveau i Østeuropa generelt er meget lavere, end det er i Vesteuropa.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Mit svar til hr. Duetoft bliver først at henvise til fru Elisabeth Arnolds betragtninger omkring forholdet mellem niveau i Østeuropa og Vesteuropa. Det er jeg ikke ekspert i, men generelt er det i hvert fald ikke sådan, at det østeuropæiske uddannelsesniveau er lavere på alle punkter. Sådan er det slet ikke. Et bredere samarbejde i Europa om eksamensbeviser tror jeg ikke giver større problemer end samarbejdet i dag inden for EF-landene.

Derfor bliver mit svar i virkeligheden måske lidt anderledes, end hr. Duetoft mener jeg skal svare. Jeg tror nemlig, at man kan sætte mere dynamik ind i bestræbelserne på at få ensartede eksamensbeviser, og det kan man gøre gennem denne konstruktion. Vi bygger på alle de erfaringer, der i dag findes i EF, idet vi også har knyttet forbindelse til det eksisterende EF-arbejde. Derfor tror jeg ikke, det vil virke som en bremseklods for udviklingen i Europa, at man får gensidig anerkendelse af hinandens eksamensbeviser.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal blot til spørgsmålet om anerkendelse af hinandens eksamensbeviser sige, at jeg ikke er enig med hr. Gade i, at noget sådant absolut kræver, at man laver et Eureka. Vi har anerkendelse af eksamensbeviser inden for de nordiske lande, uden at der mig bekendt findes et Eureka.

[Eva Møller]

Jeg skal også sige, at når vi taler om, at vi gerne vil have anerkendt eksamensbeviser også ud over de europæiske lande, så kan vi i Det Konservative Folkeparti også godt se en vis idé i at have fælles eksamensbeviser med f.eks. USA og Canada – lande, som ligger tæt på os i kulturelt samarbejde.

Jeg skal i øvrigt også sige, at der spiller mange ting ind, når man skal anerkende eksamensbeviser. Der er indtil nu blevet talt om niveauer. Det er vel i hvert fald en forholdsvis enkel ting at sammenligne niveauerne, men dertil kommer de sproglige baggrunde og også kulturbaggrundene, og de kan på en lang række felter være nok så væsentlige som alle de andre spørgsmål. Så jeg mener ikke, det er nogen enkel sag, men jeg kan ikke se nogen grund til, at vi, når vi i øvrigt taler om, at tingene skulle gøres åbne og brede, så på dette felt pludselig skulle begrænse os til kun at ville gøre det på europæisk plan.

Formanden:

Så er der en kort bemærkning til hr. Gade, inden undervisnings- og forskningsministeren får ordet.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg er enig med fru Eva Møller i, at gensidig anerkendelse af eksamensbeviser er noget ganske besværligt og også tidkrævende. Alligevel bruger fru Eva Møller som argument for at afvise dette, at vi har EF, vi har de nordiske lande. Det er rigtigt! Det anerkender jeg.

Så siger jeg, at vores forslag går på at lave et bredt europæisk system. Derefter siger fru Eva Møller, at vi ikke skal lave et helt bredt europæisk system, vi skal i stedet for have et endnu større.

Det er vel at stille en meget voldsom fordring op, medens man siger nej til den udvidelse, som er en realistisk politisk mulighed i dag, nemlig at vi kan få et forum for drøftelse af gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. Og jeg kan ikke på det landkort, der findes i Europa i dag, se en bedre institution end Europarådet at styrke i denne sammenhæng. Her drøfter man det jo allerede i nogen grad. Dette forslag handler helt grundlæggende om at styrke Europarådet på nogle af de områder, hvor Europarådet i forvejen drøfter disse ting, men i dag alt for uforpligtende. Nu gør vi det mere forpligtende. Jeg

synes, det virker lidt absurd, at man vil afvise det ved at sige, at vi skal have hele verden med.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Man kan desværre ikke bare flytte møder fra de eksisterende samarbejdsorganer og så til et Uddannelses-Eureka.

Hvis man tænker på det nordiske, så er jeg sikker på, at hr. Gade ikke mener, at vi skal nedtrappe det nordiske uddannelsessamarbejde, som jo bl.a. er præget af det nordiske sprogfællesskab, vi har. Jeg er sikker på, hr. Gade heller ikke mener, at vi skal opgive UNESCO-møderne, som jo omfatter alle verdens lande, næsten da, og OECD's møder, der omfatter Japan og USA, men at det ville være temmelig forkert at opgive disse møder.

Så er der Europarådet tilbage, og i Europarådet sidder netop Jugoslavien, Polen og Ungarn. Så må man spørge med salmisten: »Min sjæl, hvad vil du mer?« Vi har altså de steder, hvor vi skal mødes.

Så vil jeg i øvrigt til sidst oplyse, at der er ikke tale om halvårslige møder i EF. Der er i hvert fald et møde hvert kvartal, men det skal ikke skulle os ad.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg er ikke imponeret over ministerens betragtninger. Det er faktisk sådan, at dette forslag handler om, at Europarådet bliver udstyret med en mere forpligtende model, som betyder, at der skal holdes halvårslige møder i Europarådets regi.

Det betyder, at en lang række dagsordenspunkter, som i dag foregår i EF's Uddannelsesministerråd på formelle og uformelle møder, fremover vil blive drøftet i dette forum. Så er den SAS-billet sparet. Det er helt rigtigt, som jeg fremførte før, at det faktisk vil føre til forenklinger, i hvert fald i relation til – hvis vi er enige – at samarbejdet med Østeuropa skal oprioriteres.

Jeg synes, at især ministerens henvisning til, at så har vi Europarådet, lige præcis er, hvad denne konstruktion handler om, nemlig at styrke Europarådsmodellen. Dermed er der nogle andre møder, der faktisk bliver overflødige – også i Nordisk Råd.

(Kort bemærkning).

Forhandling

Birte Weiss (S):

Jeg bad i mit indlæg ministeren bekræfte, at man ville være åben og ikke alt for bureaukratisk i sin holdning til alle de spændende initiativer, der nu spontant er begyndt at opstå ude på de enkelte uddannelsesinstitutioner, og til at knytte kontakter til kolleger i østeuropæiske lande. Jeg synes, som jeg sagde i mit indlæg, at dette forslag er en god anledning til, at vi så tilsiger hinanden – ministeren og Folketinget – at herom vil vi ikke lege den lille bogholder og henvise til, at det ikke var forudset dengang, da man lagde planer, og at der ikke er nogen bevilling til det, at vi viser i praksis åbenheden og optagetheden af også nogle af de spontant og selvgroede initiativer, således at de kan få lov til at udvikle sig.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Ja, det vil jeg bestemt gerne bekræfte. Det er ministeriets opgave ikke bare at være ægte-skabsbureau, men også fødselshjælper, som jo vedrører en lidt senere fase i processen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 107:

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Af Klaus Hækkerup (S) m.fl.
(Fremsat 7/12 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Forslaget går ud på at etablere en supplerende finansiering af refusionerne og på at forhøje refusionsudbetalingernes størrelse i AER-systemet. Der skal altså skaffes flere penge til AER, altså Arbejdsgivernes Elevrefusionskasse.

Ifølge lovteksten skal disse ekstra indtægter skaffes ved indførelse af et særligt arbejdsgiverbidrag, der pålægges såvel private som offentlige arbejdsgivere. De eksisterende AER-udgifter skal som hidtil finansieres ved udbetaling fra staten, dvs. med midler, der hidrører fra arbejdsmarkedsbidraget. Dette bidrag er i 1990 i alt på cirka 580 mio. kr. Arbejdsmarkedsbidragsfinansieringen indførtes som bekendt 1. januar 1988 som led i eksportpakken og udgør en promillesats af momsgrundlaget. Så vidt det tekniske.

Regeringen er betænkelig ved på denne måde at etablere et nyt særligt bidrag til AER og i den forbindelse at pålægge også offentlige arbejdsgivere bidragspligt. Det er en lidt besværlig model, og jeg tvivler på, at den vil få den ønskede effekt.

Arbejdsministeren har oplyst, at et sådant særligt bidrag vil være forholdsvis dyrt at opkræve og etablere. Alene driften er skønnet til 6-8 mio. kr. om året, hvortil kommer ulempen for den enkelte arbejdsgiver.

De offentlige arbejdsgivere skal selvfølgelig medvirke til at skaffe flere lære- og praktikpladser, men helst ikke på en besværlig måde. I øvrigt mener jeg, at lovforslaget mangler hjemmel til, at de offentlige arbejdsgivere kan modtage lønrefusionen, men det kunne naturligvis udbedres.

Man kan stille spørgsmålet: Skal disse refusioner hæves? I dag udgør de en gennemsnitlig dækningsgrad på 70 pct. af arbejdsgivernes lønudgift under skoleophold, men der er meget store forskelle fra fag til fag. Nogle steder er dækningsgraden oppe på 100 pct., og vi skulle jo nødig komme over 100 pct.

Det er ikke muligt at etablere en rimelig administrativ ordning, der er baseret på den enkelte arbejdsgivers lønudgift, på grund af de meget store forskelle i lønsatser, der er.